

INFORMACJA

„O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO

MIASTA TARNOWA

W 2022 ROKU”

SPIS TREŚCI

Wstęp	- str. 3
Rozdział I Placówki oświatowo-wychowawcze	- str. 3
1. Ocena warunków sanitarnych w placówkach nauczania i wychowania	
2. Kryteria brane pod uwagę w ramach sprawowanego nadzoru nad placówkami oświatowymi.	
Rozdział II Nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia	-str. 7
1. Ocena stanu sanitarnego zakładów	
2. Jakość zdrowotna środków spożywczych	
Rozdział III Ocena stanu higieniczno- sanitarnego w zakładach pracy	- str. 13
1. Warunki środowiska pracy	
2. Zagrożenie środowiska pracy	
3. Choroby zawodowe	
4. Nadzór nad środkami zastępczymi	
Rozdział IV Obiekty użyteczności publicznej	-str. 16
1. Zaopatrzenie w wodę i jakość wody do spożycia.	
2. Stan sanitarny urządzeń i obiektów użyteczności publicznej.	
Rozdział V Działalność przeciwepidemiczna	- str. 21
1. Ocena podmiotów wykonujących działalność leczniczą	
2. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zatruc	
3. Szczepienia ochronne	
Rozdział VI Działalność Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	- str. 29
Rozdział VII Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia	- str. 30
1. Programy zdrowotne	
2. Akcje informacyjno-edukacyjne	
Rozdział VIII Działalność kontrolno-represyjna	- str. 34

Realizując zapis art. 12 a ust. 3 Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej /tj. Dz. U.2021r. poz. 195/, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tarnowie przekazuje informację

„O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO MIASTA TARNOWA W ROKU 2022”

Poniższy raport o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Tarnowa za rok 2022 opracowano na podstawie realizacji zadań przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tarnowie gdzie w 3639 nadzorowanych obiektach przeprowadzono 2549 kontroli.

Diagnostyka laboratoryjna wykonywana jest na mocy zawartego w dniu 30 października 2013 r porozumienia przez laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie oraz w innych laboratoriach poza strukturą wojewódzkiego laboratorium zintegrowanego laboratorium specjalistyczne.

W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tarnowie działa Punkt Przyjmowania Próbek z zakresu mikrobiologii ludzkiej, które przekazywane są do badania do laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie.

Zadania Inspekcji Sanitarnej realizowane były przez 40 merytorycznych pracowników Oddziału Nadzoru Sanitarnego. Podkreślić należy, że w roku 2022 podobnie jak w roku ubiegłym działania pracowników Inspekcji Sanitarnej skierowane były w również na walkę ze skutkami epidemii SARS Covid-2.

Rozdział I

PLACÓWKI OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZE

Zadania Inspekcji Sanitarnej w ochronie zdrowia dzieci i młodzieży realizowane są poprzez sprawowanie nadzoru nad higieną procesu nauczania oraz warunkami higieniczno-sanitarnymi pomieszczeń i sprzętu używanego w placówkach nauczania i wychowania.

1. Ocena warunków sanitarnych w placówkach nauczania i wychowania.

W 2022 roku w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tarnowie znajdowało się 146 stałych placówek oświatowo- wychowawczych oraz 41 turnusów wycieczki zimowej oraz letniego organizowanego na terenie miasta Tarnów.

W wyborze placówek podlegających nadzorowi kierowano się analizą ryzyka oraz wytycznymi dotyczącymi częstotliwości kontroli poszczególnych grup obiektów. W roku sprawozdawczym w ramach nadzoru nad warunkami pobytu dzieci i młodzieży w placówkach nauki i wychowania skontrolowano ogółem 114 placówek , co stanowi 78% placówek będących w ewidencji oraz 27 turnusów wycieczki dzieci i młodzieży (tj. 66% wszystkich turnusów).

Ogółem przeprowadzono 174 kontroli.

W roku 2022 w ramach działalności pionu Higieny Dzieci i Młodzieży wydano 2 decyzje administracyjne – zmieniające termin. Decyzje wydano na wniosek stron, ze względu na to, że większość zarządzeń ujętych w decyzjach z lat poprzednich nie zostały zrealizowane w ustalonym czasie. Decyzje te dotyczyły szkoły podstawowej oraz liceum ogólnokształcącego.

Do Sekcji Nadzoru Higieny Dzieci, Młodzieży i Promocji Zdrowia w Tarnowie wpłynęły 4 wnioski stron, które dotyczyły niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznymi w placówce. Interwencje dotyczyły: 3 przedszkoli oraz 1 liceum ogólnokształcącego.

We wszystkich placówkach, których dotyczyły interwencje przeprowadzano postępowania wyjaśniające zgłoszone sytuacje. Wnioski stron uznano za bezzasadne.

2. Kryteria brane pod uwagę w ramach sprawowanego nadzoru nad placówkami oświatowymi.

Podczas kontroli placówek nauczania i wychowania oceniono warunki do utrzymania higieny osobistej, na co składają się: dostęp do bieżącej ciepłej wody, dostępność środków higienicznych (mydła w płynie, ręczników, papieru toaletowego), ogólny stan czystości i porządku pomieszczeń sanitarnych oraz właściwy stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia.

We wszystkich skontrolowanych placówkach zapewniona była ciepła woda przy każdej umywalce oraz odpowiednie środki higieny osobistej. W roku 2022 stwierdzono, iż w 3 placówkach (2- licea ogólnokształcące, 1 zespół szkół) nie zapewniły standardów dostępności do urządzeń sanitarnych – odpowiednia ilość oczek ustępowych i umywalk w stosunku do liczby korzystających.

Pomieszczenia sanitarne skontrolowanych placówek utrzymane były we właściwym stanie czystości i porządku.

MOŻLIWOŚĆ POZOSTAWIENIA PODRĘCZNIKÓW W SZKOLE

Szkoły zapewniają możliwość pozostawienia części podręczników oraz przyborów szkolnych zgodnie z obowiązującym przepisem prawnym. Z przeprowadzonych w 2022 roku kontroli wynika, że wszystkie skontrolowane placówki zapewniły uczniom możliwości pozostawienia podręczników w szkole. Najczęściej uczniowie korzystają z szafek, wydzielonych półek w klasach. Jednak nie rozwiązuje to problemu przeciążonych uczniowskich tornistrów i plecaków. Dyrektorzy szkół informują, iż w wielu przypadkach uczniowie nie korzystają z możliwości pozostawienia podręczników na terenie placówki, ponieważ program nauczania wymaga wykonania zadania lub nauki na kolejny dzień. W szkołach ponadpodstawowych uczniowie często nie przynoszą w ogóle podręczników do szkoły. Najczęściej z możliwości pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych korzystają uczniowie klas I–III szkoły podstawowej.

ERGONOMIA W SZKOLE/PRZEDSZKOLU

W trosce o zapewnienie higienicznych warunków pobytu w placówce, corocznie przeprowadza się ocenę stanowiska pracy ucznia/przedszkolaka (ławka, krzesło). Stoły i krzesła powinny posiadać atesty lub certyfikaty zgodności z Polską Normą ponieważ ma to

ważny wpływ na zdrowie, a przede wszystkim na postawę ciała ucznia/przedszkolaka. Dlatego tak istotne jest zapewnienie wyposażenia sal lekcyjnych oraz sal zabaw w meble dostosowane do wzrostu dzieci/młodzieży.

Oceniając stanowiska pracy przedszkolaków oraz uczniów w 2 placówkach, nie stwierdzono nieprawidłowości w związku z dostosowaniem mebli do zasad ergonomii.

Z rozmów z dyrektorami szkół wynika, że utrudnieniem w procesie zapewnienia uczniom odpowiednich mebli jest system klasopracowni, gdzie z tych samych stanowisk pracy korzystają uczniowie różnych grup wiekowych. Wśród przyczyn wymienić należy także wyposażenie części placówek w meble starego typu oraz brak stałych sal lekcyjnych przyporządkowanych danym klasom.

OBCIĄŻENIE UCZNIÓW CIĘŻAREM TORNISTRA

Jedną z najważniejszych kwestii w pierwszych latach uczęszczania do szkoły ucznia jest dobrze dobrany plecak czy tornister. Nadmierna waga tornistra może powodować nasilenie bólów pleców, ma też wpływ na zmniejszenie pojemności płuc, może sprzyjać kształtowaniu nieprawidłowej statyki ciała i w efekcie skrzywieniom kręgosłupa.

Aby zapobiegać dysfunkcjom układu ruchu, oprócz prawidłowo dobranego, spakowanego i użytkowanego tornistra należy uczniom zapewnić odpowiednią ilość aktywności fizycznej, a także właściwe stanowisko pracy, zarówno w szkole jak i w domu oraz wyrobić właściwe nawyki ruchowe (zachowanie symetrii ciała przy wykonywaniu czynności ruchowych i statycznych tj. oglądanie telewizji lub odrabianie lekcji).

W 2022 roku nie była prowadzona ocena obciążenia uczniów tornistrami. Natomiast w latach ubiegłych analiza wykazała, iż ciężar plecaków uczniowskich przekraczał dopuszczalny wskaźnik.

ROZKŁAD ZAJĘĆ LEKCYJNYCH

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i wypoczynku. Dokonując oceny tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych w klasach IV-VIII szkoły podstawowej oraz w klasach szkół ponadpodstawowych zwracano uwagę na równomierne obciążenie zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. W roku 2022 przeprowadzono ocenę rozkładu zajęć w 30 szkołach (w 82 oddziałach), nieprawidłowości nie stwierdzono. W 2021 roku kontrole również nie wykazały nieprawidłowości w tym zakresie.

INFRASTRUKTURA DO PROWADZENIA ZAJĘĆ SPORTOWYCH

Szczególne uwagi Inspekcji Sanitarnej zwrócona jest na działania, mające na celu promocję zdrowego i aktywny styl życia, w związku z faktem, iż problem nadwagi i otyłości dotyczy coraz częściej dzieci i młodzieży szkolnej. Zajęcia wychowania fizycznego są istotnym elementem dbałości o zdrowie dzieci i młodzieży szkolnej, dlatego rzeczą ważną jest zapewnienie uczniom dobrych warunków do aktywności fizycznej. Oceniając szkoły w aspekcie warunków, w których prowadzone są zajęcia wychowania fizycznego, nie zanotowano znaczących zmian w stosunku do roku ubiegłego.

W roku 2022 stwierdzono, że 7 placówek (2 licea ogólnokształcące, 1 szkoła podstawowa, 1 szkoła specjalna, 1 zespół szkół, 1 szkoła wyższa, 1 szkoła branżowa) nie posiadały infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, czyli nie posiadały sali

gimnastycznej, sali zastępczej lub rekreacyjnej, boiska. Natomiast z infrastruktury do prowadzenia zajęć WF poza placówką korzystało 16 placówek. Są to zwykle obiekty sportowe w najbliższym sąsiedztwie placówki. Natomiast w 2 skontrolowanych szkołach zajęcia z wychowania fizycznego odbywały się na korytarzu.

Urządzenia i sprzęt sportowy, stanowiący wyposażenie sal gimnastycznych i boisk szkolnych powinny posiadać odpowiednie certyfikaty gwarantujące jego bezpieczne użytkowanie. Z obowiązku tego wywiązały się wszystkie placówki.

Pomimo stałej poprawy bazy sportowej do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego w szkołach, warunki do utrzymania higieny po przeprowadzonych zajęciach z wychowania fizycznego oraz zajęciach dodatkowych nie są satysfakcjonujące. Problem stanowią niewykorzystywane natryskownie szkolne - oceniając stopień korzystania przez uczniów z natrysków stwierdzono, że pomimo posiadanego zaplecza sanitarnego nie są one używane. W niektórych placówkach natryski są wykorzystywane sporadycznie tylko po zajęciach dodatkowych.

PROFILAKTYCZNA OPIEKA NAD UCZNIAMI W SZKOŁACH

W zakresie profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami nadal w wielu szkołach brak jest gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedmedycznej. Natomiast wśród wszystkich skontrolowanych szkół w roku 2022, 24 posiadało gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej - warunki w gabinetach nie budziły zastrzeżeń. W 3 placówkach podstawową opiekę zdrowotną zapewniono w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki, np.: gabinetach psychologów, pedagogów, pokojach nauczycielskich, gdzie opieka medyczna sprawowana była przez pielęgniarkę zadaniowo. W 10 przypadkach opieka medyczna zapewniona była poza placówką. Natomiast 5 placówek posiadało gabinet opieki zdrowotnej wspólny z inną placówką.

DOŻYWIANIE

Podczas kontroli stanu sanitarnego placówek uzyskano dane dotyczące żywienia uczniów w szkołach, jako czynnika mającego istotny wpływ na rozwój zarówno fizyczny jak i umysłowy młodego pokolenia. Dzieciom i młodzieży zaleca się spożywanie od 4 do 5 posiłków w ciągu dnia, co oznacza, że podczas pobytu w szkole powinni spożywać co najmniej jeden posiłek.

W 2022 roku liczba szkół wydających ciepłe posiłki w postaci obiadów jedno lub dwudaniowych wynosiła 19, co stanowi 53% skontrolowanych placówek. Ogólna liczba uczniów korzystających w 2022 roku z wszystkich oferowanych posiłków wynosiła 3670. Z dofinansowanych posiłków korzystało 165 osób. W 19 placówkach 3639 uczniów korzystało z „Programu dla szkół” (owoce, warzywa, mleko oraz przetwory mleczne).

WYPOCZYNEK

Oprócz stałych placówek nauczania i wychowania objęto nadzorem sezonowe turnusy wypoczynku organizowanego dla dzieci i młodzieży. Zgodnie z elektroniczną bazą danych na terenie miasta Tarnowa w okresie letnim i zimowym w 2022 roku zarejestrowano łącznie **41** turnusów wypoczynku (formy wyjazdowe i w miejscu zamieszkania). Dane zawarte

w bazie stanowiły podstawę do podejmowania czynności kontrolnych. Skontrolowano **27** turnusów.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że organizatorzy zimowego i letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży zapewnili warunki sanitarno-higieniczne zgodnie z obowiązującymi wymogami w tym zakresie. Wypoczynek przebiegał bezpiecznie, nie odnotowano żadnych zatruc pokarmowych, zachorowań oraz wypadków.

Wnioski

Oceniając ogólną sytuację stanu sanitarno-higienicznego oraz technicznego w placówkach opieki, nauczania i wychowania na terenie miasta Tarnowa stwierdzono, iż jest ona na dobrym poziomie. Nadzorowane placówki zapewniły bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w nich dzieci i młodzieży. Przeprowadzane remonty oraz prace konserwatorskie wpłynęły na podniesienie jakości warunków nauki i pracy. Ponadto nowo otwarte placówki otrzymały pozytywne opinie sanitarne i zostały objęte bieżącym nadzorem sanitarnym.

Po przeprowadzonych kontrolach w dalszym ciągu można stwierdzić, że wciąż istnieją szkoły, w których brak jest wystarczających warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, zajęcia często prowadzone są poza placówką.

Wszystkie skontrolowane szkoły zapewniają uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych, natomiast kontrole wykazują, iż często miejsca te nie są wykorzystywane.

Podobnie jak w latach ubiegłych znaczącym problemem pojawiającym się w placówkach pobytu dzieci jest wszawica. Przypadki wszawicy głównie zgłaszane są w placówkach pobytu dzieci młodszych. Placówki podejmowały działania mające na celu profilaktykę i zwalczanie wszawicy (głównie przez pracę z pielęgniarkami szkolnymi, wychowawcami, edukację rodziców), jednak nie zawsze przynosiły one oczekiwane efekty. Główny powód to trudność w nawiązywaniu współpracy ze wszystkimi rodzicami w zakresie zwalczania problemu. Pozostawienie dziecka w domu na czas leczenia leży w gestii rodziców lub opiekunów.

Podsumowując dane z lat 2021 i 2022 nie stwierdzono istotnych zmian w stanie sanitarno-higienicznym placówek.

Rozdział II.

REALIZACJA NADZORU NAD BEZPIECZEŃSTWEM ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

1. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywieniowo-żywnościowych.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych.

W celu zapewnienia skutecznego działania służb kontroli urzędowych nadzór nad bezpieczeństwem żywności, żywienia i przedmiotów użytku prowadzony był zgodnie z kompetencjami określonymi w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jedn. Dz. U. 2022r. poz.2132), ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z dnia 14 marca 1985r. (tekst jedn. Dz. U. 2021r. poz.195, z późn.zm.) oraz w oparciu o Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia

15 marca 2017r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony (.....) (Dz. Urz. L 95 z 07.04.2017, str. 1 z późn.zm.)

Kontrole i pobieranie próbek do badań laboratoryjnych odbywają się zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 2017/625 oraz procedurami kontroli wprowadzonymi zarządzeniami Głównego Inspektora Sanitarnego. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia prowadzono również w oparciu o założenia budżetu zadaniowego.

Nadzorem planowanym objęto następujące ogniwa łańcucha żywnościowego:

- produkcję pierwotną, RHD i sprzedaż bezpośrednią produktów pochodzenia roślinnego,
- przechowywanie żywności,
- łańcuch dystrybucyjny – transport,
- przetwarzanie i pakowanie żywności,
- sprzedaż detaliczną i hurtową,
- działalność zakładów żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego,
- obrót towarami w ramach eksportu i importu żywności.

Kontrolami objęto również warunki produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Nadzór nad bezpieczeństwem żywności, żywienia i przedmiotami użytku obejmował:

- nadzór nad produkcją pierwotną,
- rejestracje i zatwierdzanie obiektów uczestniczących w łańcuchu żywnościowym,
- nadzór nad suplementami diety, w tym także w systemie sprzedaży „na odległość”,
- kontrole planowane zakładów produkcyjnych, miejsc obrotu oraz zakładów żywienia zbiorowego,
- kontrole doraźne (akcyjne, interwencyjne),
- pobór prób,
- współpracę międzynarodową w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Produktach Niebezpiecznych (RASFF),
- współpracę z innymi organami kontrolnymi (Główny Inspektorat Farmaceutyczny, Państwowa Inspekcja Handlowa, Inspekcja Weterynaryjna, Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa),
- graniczne kontrole żywności (eksport, import),
- kontrole przy współudziale funkcjonariuszy Straży Miejskiej na placach targowych.

1. Ocena stanu sanitarnego zakładów.

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych.

W roku 2022 nadzorem na terenie miasta Tarnowa objęto 751 obiektów na 1503 ujętych w ewidencji, w których przeprowadzono łącznie 1239 kontroli kompleksowych, tematycznych, interwencyjnych i innych doraźnych.

W wyborze obiektów podlegających nadzorowi kierowano się analizą ryzyka, profilem działalności zakładu, zasięgiem produkcji, oceną wyników urzędowej kontroli, i monitoringu żywności w ubiegłych latach, podejmowaniem działań represyjnych. Kontrole pozaplanowe realizowane były głównie w ramach doraźnych akcji tematycznych, w związku z interwencjami jak również na wniosek przedsiębiorców ubiegających się o zatwierdzenie obiektów lub poszerzenie działalności.

Kontrole odbywały się również w dni wolne od pracy (soboty, niedziele i święta) z uwzględnieniem różnych pór dnia, poza urzędowymi godzinami pracy PIS.

Podczas 26 kontroli stwierdzono istotne naruszenie wymagań prawa żywnościowego. Nieprawidłowości dotyczyły:

- zaniżonego stanu technicznego pomieszczeń, produkcyjnych, magazynowych oraz socjalno-sanitarnych,
- używanie w procesach produkcyjnych zniszczonego, wyeksploatowanego sprzętu i urządzeń produkcyjnych,
- zaniedbań higieniczno-sanitarnych w zakresie utrzymania bieżącej czystości produkcji, dystrybucji i sprzedaży,
- niewłaściwej jakości wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, stosowanie do produkcji surowców po upływie terminu przydatności do spożycia,
- niezachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego dla artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (potwierdzone pomiarami dokonanymi w trakcie kontroli przy użyciu wzorcowanego termometru służbowego),
- brak lub niestosowanie przez pracowników prawidłowej odzieży roboczej,
- braku przestrzegania systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności głównie w zakresie kontroli wewnętrznej.

Większość niezgodności w poszczególnych grupach obiektów było rozłożone w czasie przypadkowo, bez wcześniejszych zapowiedzi mogących wskazywać na ich pojawienie się.

Niezgodności stwierdzane podczas kontroli urzędowych w zakresie utrzymania porządku i czystości w pomieszczeniach produkcyjnych, sprzętu, a także przestrzeganie reżimu sanitarnego przez podmioty sektora spożywczego, mogą mieć wpływ na zwiększone występowanie w produktach zanieczyszczeń mikrobiologicznych, chemicznych i fizycznych.

Na podstawie analizy posiadanej dokumentacji do kategorii wysokiego ryzyka zakwalifikowano 128 obiekty, średniego ryzyka 648 obiektów, natomiast 727 obiekty to obiekty o niskim wskaźniku ryzyka.

Za uchybienia bezpośrednio zagrażające bezpieczeństwu produkowanej lub wprowadzanej do obrotu żywności na osoby winne zaniedbań nałożono 26 mandatów karnych na kwotę 3950,00zł.

Wydano 7 decyzji administracyjnych terminowych w tym 3 decyzje odsunięcia pracownika od pracy w kontakcie ze środkami spożywczym. Terminy realizacji obowiązków wynikających z decyzji terminowych ustalane były z uwzględnieniem stanowiska stron.

W 2022r. wydano 116 decyzje zatwierdzające zakłady do prowadzenia działalności lub poszerzające zakres działalności pierwotnej (w 2021r. 103). Jednocześnie wykreślono z rejestru 83 przedsiębiorców prowadzących działalność w branży spożywczej (w 2021r. 50).

Prowadzono wzmożony nadzór nad żywnością, materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością działając w zintegrowanym systemie RASFF (dot. wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach spożywczych).

W 2022r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tarnowie otrzymał z Krajowego Punktu Kontaktowego 182 powiadomień alarmowych /RASFF/ (W roku 2021 zgłoszono 189 przypadków, w 2020r. zgłoszono 100 przypadków, w 2019r. 71). Powiadomienia zgłaszały punkty kontaktowe Rumunii, Francji, Szwecji, Litwy, Niemiec, Belgii, Słowacji, Malezji, Inspektorzy Sanitarni z terenu Polski oraz Weterynaryjna Inspekcja Sanitarna.

W związku z podejmowanymi działaniami przeprowadzono na terenie miasta Tarnowa 123 kontroli interwencyjnych. Zgłoszenia dotyczyły:

- obecność w żywności niedeklarowanych substancji alergennych,
- stwierdzenie zanieczyszczeniem tlenkiem etyleny, przekroczenie NDP dla benzopirenu i WWW, aflatoksyn, ochratoksyn, w suplementach diety, środkach spożywczych,
- obecność zanieczyszczeń mechanicznych (szkło, metal) w produktach,
- obecność głównie bakterii Salmonella Enteritidis w środkach spożywczych,
- wykrycia antybiotyków w wodzie do pojenia bojlerów,
- obecność substancji niedozwolonej pochodzącej ze środków ochrony roślin w warzywach i owocach,
- obecność substancji niedozwolonych do stosowania w suplementach diety, w tym niedeklarowanych substancji aktywnych farmakologicznie
- przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów substancji limitowanych w produktach spożywczych, dopuszczalnego poziomu migracji w materiałach do kontaktu z żywnością,
- napromieniania suplementu diety,
- niedozwolonego użycia włókien bambusa w materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością z tworzyw sztucznych.

W bieżącym roku największa ilość zgłoszeń dotyczyła zanieczyszczeń mikrobiologicznych żywności różnymi szczepami Salmonelli mięsa i wyrobów mięsnych. W konsekwencji prowadzonych działań wycofano z rynku 3039 sztuk i 401,74 kg produktów.

W trybie pilnym podejmowano działania kontrolno –represyjne w przypadku wnoszonych informacji/skarg ze strony ludności.

W roku sprawozdawczym wpłynęło 45 (w tym 21 anonimowych) wniosków konsumentów dot. obiektów żywnościowo-żywnościowych prowadzących działalność na terenie miasta Tarnowa. Przeprowadzono 41 kontroli wyjaśniających, 2 wnioski zostały przekazane do rozpatrzenia wg kompetencji urzędu.

Największa liczba wniosków dotyczyła wprowadzania do obrotu art. przeterminowanych lub niewłaściwej jakości zdrowotnej bądź organoleptycznej, niewłaściwego stanu sanitarnego i techniczny obiektów, jakości serwowanych posiłków, niehigienicznej sprzedaży i przechowywania artykułów spożywczych.

Potwierdzono zasadność lub częściową zasadność 4 wniosków. Na osoby winne zaniedbań nałożono 9 mandatów karnych na kwotę 1050,00 zł.

W 2022 r. działania Inspekcji Sanitarnej w Tarnowie ukierunkowane były przede wszystkim na działania o charakterze długofalowym.

Dotyczyły one:

- wzmożonego nadzoru nad dziczyzną w związku z występowaniem w Polsce przypadków Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF) (kontrolowano głównie placówki zbiorowego żywienia otwartego, domy weselne przygotowujące potrawy okazjonalnie, celem weryfikacji źródła pozyskiwania mięsa wieprzowego i dziczyzny oraz sposobu zagospodarowania odpadów),
- przestrzegania zakazu palenia i umieszczania stosownych informacji dla konsumenta w obiektach gastronomicznych,
- nadzoru sanitarnego nad wypoczynkiem letnim i zimowym dla dzieci i młodzieży oceniając warunki pobytu, bezpieczeństwo żywnościowe, jakość żywienia poprzez ocenę jadłospisów,
- kontroli suplementów diety i środków spożywczych do których dodawane są witaminy i składniki mineralne pod kątem zawartości substancji niedozwolonych lub nieprawidłowego ich znakowania - prawidłowości wprowadzania do obrotu również na portalach internetowych,
- wzmożonego nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi głównie w zakresie przestrzegania terminów przydatności do spożycia żywności w żywieniu zbiorowym w okresie letnim, warunków sprzedaży lodów,
- przestrzegania przepisów dot. wymagań w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach,
- nadzoru nad higieną produkcji pierwotnej, rolniczym handlem detalicznym i sprzedażą bezpośrednią artykułów spożywczych pochodzenia roślinnego, współdziałając w tym zakresie z innymi jednostkami kontrolnymi (Państwową Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska),

- warunków dostaw żywności do konsumenta,
- identyfikowalności surowców i produktów w obrocie,
- oceny żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opiekuńczo-leczniczych,
- wzmoczonego nadzoru nad sprzedażą okazjonalną w zakresie funkcjonowania stoisk degustacyjnych,
- wzmoczonego nadzoru nad obrotem grzybami świeżymi i suszonymi w miejscach obrotu grzybami a także w zakładach wykorzystujących je w produkcji i żywieniu zbiorowym.

Prowadzono również nadzór nad warunkami zakwaterowania i żywienia osób przybywających do Polski w związku z rosyjską zbrojną agresją na Ukrainie.

W 2022r. dokonano 99 odprawy granicznych, oceniono 133 partie środków spożywczych eksportowanych, 1 partię artykułów do kontaktu z żywnością oraz 56 importowanych partii środków spożywczych. Wydano 99 świadectw jakości zdrowotnej dla 41 importowanych i 58 eksportowanych środków spożywczych. Do krajów spoza Unii Europejskiej (Brazylia, Mongolia, Kirgistan, Liban, Meksyk, Izrael Zjednoczone Emiraty Arabskie) eksportowano frytki mrożone, ketchupy, sosy, majonezy, zupy warzywne. Importerami były Macedonia, Indie, Szwajcaria, Wietnam, Brazylia, Anglia.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W ramach zintegrowanego planu dla województwa małopolskiego nadzoru nad bezpieczeństwem żywności pobrano 503 celowanych prób żywności i przedmiotów użytku, w tym 381 z terenu miasta Tarnowa, realizując plan poboru przewidziany na 2022r.

Próby badano w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, pestycydów, zanieczyszczeń metalami szkodliwymi dla zdrowia, azotanów, 3-MPCD i estrów glicydołu, mikotoksyn, w kierunku napromieniania żywności, substancji dodatkowych, obecności Sudanu i GMO, zawartości olejów mineralnych, parametrów czystości, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), preparatów witaminowych i żywności wzbogaconej w kierunku znakowania i zawartości witamin i składników mineralnych, oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, zawartości jodu, furanu, obecności kwasu erukowego, alkaloidów, glutenu, akryloamidu, histaminy, w kierunku badań radiologicznych-skażeń promieniotwórczych.

W materiałach i wyrobach do kontaktu z żywnością badano przede wszystkim migracje do żywności metali i innych substancji szkodliwych dla zdrowia (formaldehydu, pierwszorzędowych amin aromatycznych).

Żadnej z pobranych prób nie zdyskwalifikowano.

Liczba prób zbadanych i zdyskwalifikowanych w latach 2014-2022:

Rok	Środki spożywcze miasto Tarnów i powiat tarnowski	
	Próbki zbadane	Próbki zdyskwalifikowane w%
2014	531	0,75
2015	520	0,58
2016	643	1,4
2017	621	0,64
2018	631	1,0
2019	669	0,15
2020	445	2,25
2021	531	0,75
2022	503	0,0

Rozdział III

OCENA STANU HIGIENICZNO- SANITARNEGO W ZAKŁADACH PRACY

1. Warunki środowiska pracy
2. Zagrożenia środowiska pracy
3. Nadzór urzędowy nad kosmetykami
4. Choroby zawodowe
5. Nadzór nad środkami zastępczymi

1. Warunki środowiska pracy

Głównym zadaniem działalności w zakresie higieny pracy jest ochrona zdrowia pracujących przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiska pracy oraz zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych. Realizacja tego zadania odbywała się poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego, w ramach którego prowadzone były kontrole zakładów pracy pod kątem przestrzegania przepisów dot. warunków zdrowotnych środowiska pracy, m. in. ogólnych warunków BHP, badań profilaktycznych pracowników, badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy, oceny ryzyka zawodowego, zapewnienia środków ochrony zbiorowej i indywidualnej.

2. Zagrożenia środowiska pracy

W 2022 roku w ewidencji pionu nadzoru higieny pracy znajdowało się 715 zakładów pracy. Skontrolowanych zostało 265 zakładów pracy, przeprowadzono w nich 327 kontrole. Przeprowadzone czynności kontrolne dotyczyły warunków pracy – oceny narażenia zawodowego pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

(chemiczne, fizyczne, biologiczne), jak również przestrzegania przez podmioty gospodarcze przepisów dot. substancji i preparatów chemicznych, prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3 oraz produktów biobójczych.

W skontrolowanych w 2022r. zakładach pracy stwierdzono przekroczenia dotyczące występowania:

- natężenia dźwięku, gdzie narażonych było 203 pracowników w 10 zakładach pracy
- wolnej krystalicznej krzemionki, gdzie narażonych było 9 pracowników w 1 zakładzie pracy.

W roku 2022r. skontrolowano 17 zakładów pracy z 37 zakładów pozostających w nadzorze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w których stosowane były substancje, mieszaniny, czynniki lub procesy o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W zakładach tych w kontakcie z czynnikami o działaniu rakotwórczym lub mutagennym zatrudnionych było ogółem 260 pracowników.

Stężenie czynnika o działaniu rakotwórczym (wolna krystaliczna krzemionka) kształtowało się powyżej dopuszczalnych norm w jednym kontrolowanym zakładzie pracy, stężenie zostało obniżone do dopuszczalnych wartości.

Stężenia pozostałych czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, występujące w środowisku pracy nie przekraczały obowiązujących normatywów higienicznych.

W trakcie przeprowadzonych kontroli we wszystkich zakładach pracy najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami były:

- brak badań/ pomiarów środowiskowych w kierunku określenia stężenia pyłu, natężenia dźwięku, stężenia czynników chemicznych stwierdzone w 22 zakładach pracy,
- brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego stwierdzona w 11 zakładach pracy,
- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń produkcyjnych i higieniczno sanitarnych oraz ich wyposażenia stwierdzony w 9 zakładach pracy,
- brak wpisów w rejestrze i kartach czynników szkodliwych stwierdzono w 4 zakładach pracy,
- brak badań profilaktycznych pracowników w 2 zakładach pracy,
- uchybienia z zakresu produktów biobójczych stwierdzono w 1 zakładzie pracy,
- uchybienia z zakresu obejmującego występowanie substancji lub mieszanin klasyfikowanych jako niebezpieczne w 1 zakładzie pracy,
- obniżenie do obowiązujących wartości stężenia wolnej krystalicznej krzemionki w 1 zakładzie pracy.

3. Nadzór urzędowy nad kosmetykami

W roku 2022 Sekcja Nadzoru Higieny Pracy objęła kontrolą produkty kosmetyczne. W ewidencji pionu nadzoru higieny pracy znajdowało się:

- 37 obiektów obrotu (25 sklepów oraz 2 hurtownie),
- 2 producentów.

Pobrano 9 próbek do badań w ramach urzędowej kontroli produktów.

Skontrolowanych zostało 17 obiektów w których przeprowadzono 17 kontroli (10 kontroli doraźnych z zakresu znakowania oraz 7 kontroli planowych).

Nie stwierdzono nieprawidłowości podczas prowadzonych kontroli.

4. Choroby zawodowe

Zgodnie z art. 2351 i 2352 Kodeksu Pracy – Ustawy z dnia 26 czerwca 1974r. / tekst jednolity Dz. U. z 2022r. poz. 1510 z późn. zm./ „Za chorobę zawodową uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy, zwanych „narażeniem zawodowym”.

Rozpoznanie choroby zawodowej u pracownika lub byłego pracownika może nastąpić w okresie jego zatrudnienia w narażeniu zawodowym albo po zakończeniu pracy w takim narażeniu, pod warunkiem wystąpienia udokumentowanych objawów chorobowych w okresie ustalonym w wykazie chorób zawodowych.”

W roku 2022 stwierdzono 15 chorób zawodowych jako wynik szkodliwego oddziaływania czynników środowiska pracy. W porównaniu z rokiem 2021 nastąpił wzrost stwierdzonych chorób zawodowych z 9 na 15.

Stwierdzone choroby zawodowe to 13 przypadków zachorowania na choroby zakaźne lub pasożytnicze /zakażenie wirusem SARS-CoV-2/ stwierdzone u pracowników wykonujących zawód medyczny, 1 przypadek to zachorowanie na choroby zakaźne lub pasożytnicze - borelioza u pracownika wykonywującego pracę w narażeniu na czynniki biologiczne oraz 1 przypadek to zachorowanie na chorobę układu ruchu wywołaną sposobem wykonywania pracy: przewlekłe zapalenie kaletki maziowej stwierdzoną u pracownika zatrudnionego na stanowisku pracy rzeźnik.

5. Nadzór nad środkami zastępczymi

W roku 2022 przeprowadzono 6 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu środków zastępczych zgodnie z art. 44b ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii /tekst jednolity Dz. U. z 2020r. poz. 2050 z późn.zm./. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

W związku z prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi z lat ubiegłych Wydano łącznie 6 decyzji dotyczących orzekania o przepadku na rzecz Skarbu Państwa, niszczenia środków zastępczych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w dalszym ciągu monitoruje działania z zakresu nadzoru nad środkami zastępczymi.

Rozdział IV

OBIEKTY UŻYTECZMNOŚCI PUBLICZNEJ

1. Zaopatrzenie w wodę

2. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

1. Zaopatrzenie w wodę i jakość wody do spożycia

Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę:

Miasto Tarnów zaopatrywane jest w wodę z 2 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę oraz 1 wodociągu zakładowego.

1. Wodociąg Tarnów – zaopatruje w wodę: miasto Tarnów, gm. Tarnów, gm. Skrzyszów, część gm. Pleśna , część gm. Wierzchosławice, część gm. Ryglice. Zarządcą są Tarnowskie Wodociągi Sp. z o. o. ul. Narutowicza 37, 33-100 Tarnów
2. Wodociąg Łęg Tarnowski – zaopatruje w wodę gm. Żabno i Lisią Górę, część miasta Tarnowa w dzielnicy Krzyż. Zarządcą jest Gminna Spółka Komunalna Sp. z o. o. ul. Rolnicza 39, 33-140 Lisia Góra
3. Wodociąg zakładowy Grupy Azoty S.A. – zaopatruje w wodę ok. 4000 osób na terenie zakładu, firm zlokalizowanych w obrębie Grupy Azoty A S.A. oraz nielicznych prywatnych odbiorców.

Skontrolowano wszystkie stacje uzdatniania wody w zakresie stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń i urządzeń służących do produkcji i dystrybucji wody nie wnosząc uwag.

Z wody o kontrolowanej jakości korzystają praktycznie wszyscy mieszkańcy Tarnowa tj. ok. 105 000 osób.

Zarządcy wodociągów prowadzili monitoring jakości wody w ramach wewnętrznej kontroli, a wyniki badań na bieżąco przekazywane były do Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Tarnowie. Harmonogramy poboru próbek wody na 2022 r., po zatwierdzeniu przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tarnowie były realizowane zgodnie z planem.

Jakość wody we wszystkich wodociągach odpowiada wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017, poz. 2294). Dla każdego wodociągu wydana została pozytywna ocena okresowa jakości wody. Pozytywnie oceniono również stan sanitarno-techniczny ujęć i urządzeń wodociągowych.

Studnie publiczne

Na terenach należących do Gminy Miasta Tarnowa znajduje się 16 studni publicznych, z czego 15 studni stanowi awaryjne źródło wody dla celów gospodarczych, studnie te na bieżąco utrzymywane są w sprawności technicznej i oznakowane informacją o nieprzydatności wody do spożycia.

Studnia publiczna Nr 62 przy ul. Orkana w Tarnowie (tzw. źródółko) to jedyna studnia

publiczna w Tarnowie, z której mieszkańcy na bieżąco korzystają z wody. Studnia utrzymana jest w dobrym stanie technicznym i sanitarnym. Jakość wody monitorowana jest przez laboratorium Tarnowskich Wodociągów, które prowadzi systematycznie 1 raz w miesiącu badanie jakości wody ze studni, a wyniki badań zamieszczane są na stronie internetowej Tarnowskich Wodociągów. W 2022 r. woda ze studni została dwukrotnie zbadana przez PPIS w Tarnowie i stwierdzono, że jej jakość w zakresie wskaźników mikrobiologicznych nie spełniała wymagań określonych w w/w rozporządzeniu. Studnia została oznakowana informacją o nieprzydatności wody do spożycia.

Badanie ciepłej wody użytkowej w kierunku bakterii Legionelli sp.

W ciągu roku sprawowano nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej w 5 obiektach użyteczności publicznej w tym: w 2 szpitalach, w 1 Zakładzie Opiekuńczo - Leczniczym w 2 Domach Pomocy Społecznej. Wydano 1 decyzję nakazującą doprowadzenie jakości wody w 1 szpitalu w Tarnowie z uwagi na średnie, punktowe skażenie instalacji ciepłej wody użytkowej. Zarządca dokonał dezynfekcji instalacji wodnej w obiekcie a poprawę jakości wody udokumentował pozytywnymi wynikami badań. W 2 domach pomocy społecznej w Tarnowie stwierdzono również niewielkie, punktowe przekroczenie bakterii Legionella w instalacji wodnej. Zarządcy obiektów jeszcze przed wydaniem decyzji doprowadzili jakość wody do wymagań rozporządzenia. W pozostałych placówkach jakość wody nie budziła zastrzeżeń.

2. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej .

Kryte pływalnie i baseny kąpielowe letnie

W nadzorze w 2022 r. znajdowały się 4 kryte pływalnie oraz 1 basen letni.

W ciągu całego roku sprawowano nadzór nad jakością wody na pływalniach oraz innymi obowiązkami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9.11.2015 r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (t.j. Dz.U. z 2022, poz. 1230). Badania jakości wody były prowadzone przez zarządzającego pływalnią zgodnie z harmonogramem ustalonym z PPIS w Tarnowie. O sporadycznie pojawiających się przekroczeniach mikrobiologicznych bądź fizykochemicznych w wodzie basenowej zarządcy informowali na bieżąco i niezwłocznie podejmowali działania naprawcze celem doprowadzenia jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu, co następnie dokumentowano pozytywnymi wynikami badań wody.

W 6 próbkach wody pobranych przez PPIS w Tarnowie stwierdzono przekroczenia badanych parametrów w tym: w 2 próbkach przekroczenia dotyczyły parametrów mikrobiologicznych w systemie cyrkulacji na 2 pływalniach krytych (Legionella), w 4 próbkach parametrów fizykochemicznych na basenie letnim (suma THM i chloroform).

Zarządcy pływalni przeprowadzili niezwłocznie działania naprawcze a poprawę jakości wody w zakresie wskaźników mikrobiologicznych udokumentowali pozytywnymi wynikami badań. W przypadku przekroczeń parametrów fizykochemicznych podejmowane działania

pozwoły na obniżenie wartości parametrycznych wskaźników, jednak do końca sezonu letniego nie uzyskano obniżenia wartości tych parametrów zgodnie z rozporządzeniem.

Ustępy publiczne

W ewidencji PSSE jest 8 ustępów publicznych. Skontrolowano 2 obiekty nie wnosząc uwag do stanu sanitarnego i technicznego ustępów.

Obiekty opieki społecznej

Kategoria obiektu	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości
Domy Pomocy Społecznej	3	2	-
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	9	4	-
Noclegownie	1	1	-
Łaźnia dla bezdomnych	1	-	-
Punkt Opieki nad Osobami Nietrzeźwymi	1	-	-
Razem	15	7	-

Placówki opieki całodobowej wpisane są do rejestru marszałka województwa małopolskiego, spełniają standardy określone w przepisach ustawy o pomocy społecznej. Przeprowadzone kontrole sanitarne w 7 obiektach nie wykazały nieprawidłowości, pozytywnie oceniono ich stan sanitarno-porządkowy oraz sanitarno-techniczny pomieszczeń i ich wyposażenia, gospodarowanie odpadami i bielizną.

Obiekty hotelarskie

Kategoria obiektu	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości
Hotele	8	1	-
Hostele	2	1	-
Inne obiekty w których świadczone są usługi hotelarskie wraz z agroturystyką	8	6	-
Kempingi	1	1	-
Razem	19	9	-

W 2022r. na terenie miasta Tarnowa funkcjonowało 19 obiektów hotelarskich, skontrolowano 9 z nich. Większość oceniono pozytywnie w zakresie utrzymania czystości bieżącej, stanu technicznego pomieszczeń i ich wyposażenia, gospodarowania odpadami komunalnymi oraz postępowania z bielizną. W jednym hotelu wykazano uchybienia

sanitarno-higieniczne i techniczne ścian i sufitów w pomieszczeniach pralni. W ramach wydanych zaleceń uzyskano poprawę warunków w obiekcie.

Zakłady fryzjerski, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz inne świadczące więcej niż 1 z usług.

Kategoria zakładu	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości
Zakłady fryzjerskie	160	77	-
Zakłady kosmetyczne	126	66	-
Zakłady tatuażu	9	3	-
Zakłady odnowy biologicznej	17	6	-
Zakłady świadczące więcej niż jedną usługę	14	5	-
Razem	326	157	-

Na terenie miasta Tarnowa funkcjonowało 326 zakładów usługowych. W 2022 roku skontrolowano 157 obiektów. W 2 gabinetach kosmetycznych stwierdzono uchybienia sanitarno-techniczne oraz higieniczne m.in. nieprawidłowo zorganizowany ciąg sterylizacji narzędzi, w tym brak umywalki do higieny rąk oraz zlewu do mycia i czyszczenia narzędzi. Wydano 1 decyzję administracyjną oraz dla jednego gabinetu zalecenia pokontrolne. Wszystkie nieprawidłowości w zakładach zostały usunięte w terminie.

Podczas kontroli sanitarnych w grupie zakładów odnowy biologicznej i solariów zwracano szczególną uwagę na przestrzeganie zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium, której głównym celem jest ochrona zdrowia ludzi przed szkodliwym działaniem promieniowania ultrafioletowego i nie stwierdzono nieprawidłowości.

W czasie kontroli w zakładach kosmetycznych, tatuażu, w których w trakcie wykonywania usług dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek zwracano szczególną uwagę na sposób postępowania z wytwarzanymi odpadami, które zawierają żywe drobnoustroje chorobotwórcze lub ich toksyny oraz inne formy zdolne do przeniesienia materiału genetycznego. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Dworce autobusowe i kolejowe

W ewidencji wykazano 1 dworzec kolejowy w Tarnowie. Obiekt został skontrolowany – ocena pozytywna.

Zakłady karne

W nadzorze znajdują się 2 obiekty, w 2022r. skontrolowano 1 zakład karny w ramach wniosku dot. obecności insektów w celach dla osadzonych. Nie potwierdzono zarzutów, nie

wniesiono uwag do sposobu postępowania z bielizną i gospodarowania odpadami komunalnymi i medycznymi powstałymi w ambulatorium.

Cmentarze

Na terenie miasta funkcjonują 3 cmentarze parafialne oraz 4 cmentarze komunalne, nie zaplanowano kontroli cmentarzy w 2022r.

W 2022r. wydano 62 decyzje w sprawie ekshumacji zwłok/szczątków, 32 postanowienia dotyczące sprowadzenia zwłok do kraju oraz 6 decyzji zezwalających na wywóz zwłok/szczątków poza granice Rzeczypospolitej Polski.

Nadzorowano 62 ekshumacje zwłok i szczątków na cmentarzach, kontrolą objęto 35 karawanów do przewozu zwłok w trakcie prowadzonych czynności ekshumacyjnych, kontroli bieżących zakładów pogrzebowych oraz wywozu zwłok poza granice RP. Wszystkie nadzorowane ekshumacje odbywały się zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi

Inne obiekty użyteczności publicznej

Kategoria obiektu	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości
Targowiska	8	6	-
Obiekty sportowe	11	4	-
Pralnie szpitalne	1	-	-
Pralnie pozaszpitalne	2	2	-
Kina, domy kultury	17	10	-
Punkt opieki nad osobami nietrzeźwymi	1	-	-
Łaźnia dla bezdomnych	1	-	-
Firmy transportowe	3	1	-
Zakłady pogrzebowe	6	1	-
Ujęcia powierzchniowe	1	-	-
Solaria samodzielne	2	2	-
Razem	53	26	-

W ewidencji znajduje się 53 obiekty, przeprowadzono łącznie 26 kontroli sanitarnych, które nie wykazały nieprawidłowości w funkcjonowaniu obiektów.

Środki transportu publicznego

W 2022r. skontrolowano 46 środków transportu w tym: 10 autobusów komunikacji publicznej, 35 karawanów pogrzebowych w trakcie prowadzonych czynności ekshumacyjnych i kontroli bieżących zakładów pogrzebowych oraz wywozu zwłok poza granice RP. Wszystkie nadzorowane ekshumacje odbywały się zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.

Obiekty prowadzące działalność leczniczą

Przeprowadzono kontrolę w 2 szpitalach w Tarnowie w zakresie gospodarki odpadami medycznymi, niebezpiecznymi i komunalnymi. W jednym obiekcie wykazano nieprawidłowości związane z niewłaściwym stanem sanitarno-higienicznym pomieszczenia przeznaczonego do mycia i dezynfekcji wewnątrz zakładowych środków transportu wewnętrznego odpadów medycznych i pojemników wielokrotnego użycia. Kontrola sprawdzająca wykonanie zaleceń wykazała znaczną poprawę warunków sanitarnych w/w pomieszczenia.

Wnioski

W 2022r. stan sanitarno – techniczny i sanitarno – porządkowy nadzorowanych obiektów nie pogorszył się w stosunku do roku poprzedniego. W nielicznych przypadkach odnotowano nieprawidłowości w zakresie utrzymania właściwych warunków higieniczno-sanitarnych i technicznych obiektów. W drodze wydanych decyzji i zaleceń zobowiązano właścicieli do podjęcia działań mających na celu poprawę warunków w obiektach.

Corocznie przybywa nowych zakładów głównie z branży fryzjerskiej, kosmetycznej i tatuażu z uwagi na rosnące zainteresowanie usługami z zakresu upiększania ciała. Oceniając stan sanitarno-higieniczny przedmiotowych obiektów stwierdza się, że spełniają one podstawowe wymogi sanitarne.

Rozdział V

DZIAŁALNOŚĆ PRZECIWEPIDEMICZNA

- 1. Ocena podmiotów wykonujących działalność leczniczą**
- 2. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych**
- 3. Szczepienia ochronne**

1. Ocena podmiotów wykonujących działalność leczniczą

W 2022 roku na terenie Miasta Tarnów funkcjonowały 474 placówki nadzorowane przez Powiatową Stację Sanitarno- Epidemiologiczną w Tarnowie

Podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

- 2 szpitale:
  - Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza w Tarnowie
  - Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika w Tarnowie
- 2 Szpitale Jednodniowe
- 1 zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy
- 2 zakłady opiekuńczo-lecznicze

Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne:

- przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria – **109**
- zakłady rehabilitacji leczniczej – **9**
- zespoły wyjazdowe pogotowia - **3**
- inne – **19** (17 punktów pobrań, 2 RCKiK)

Praktyki zawodowe:

- niezabiegowe praktyki lekarskie – **111**
- zabiegowe praktyki lekarskie – **105**
- praktyki lekarzy dentyków – **90**
- praktyki pielęgniarek i położnych – **20**
- pozostałe - **1**

W 2022r. wydano 3 decyzje merytoryczne, które zostały w całości zrealizowane w roku sprawozdawczym oraz 3 decyzje finansowe.

Podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (lecznictwo zamknięte):

Szpital

2 szpitale publiczne wraz z poradniami przyszpitalnymi. W ciągu roku przeprowadzono 85 kontroli (68 planowych i 17 nieplanowych)

Aktualnie obowiązują 2 decyzje do jednego ze Szpitali - jedna z 2018 r do oddziałów i komórek organizacyjnych Szpitala w zakresie dostosowania do wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą oraz z 2021r w zakresie poprawy stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń.

Zakłady opiekuńczo-lecznicze

Przeprowadzono 4 kontrole - nie wnoszono uwag do stanu sanitarno-technicznego i przestrzegania reżimu sanitarnego.

Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (lecznictwo otwarte)

W budynkach Miejskich Przychodni Lekarskich działają:

- Podstawowa Opieka Zdrowotna
- Miejskie Centrum Ginekologiczno-Cytologiczne
- Miejskie Centrum Stomatologiczne
- Miejskie Centrum Analityczne
- Praktyki Pielęgniarskie

- inne jednostki świadczące usługi medyczne (rehabilitacja, prywatne gabinety lekarskie, pracownia rtg, apteki).

W roku sprawozdawczym skontrolowano:

- 90 placówek lecznictwa otwartego (przychodnie, ośrodki zdrowia)
- 12 punktów poboru materiału do badań
- 3 placówki Powiatowej Stacji Pogotowia Ratunkowego
- 5 zakładów rehabilitacji
- 2 Regionalne Centra Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa
- 2 obiekty chirurgii jednego dnia

Do stanu sanitarno-technicznego i przestrzegania reżimu sanitarnego w w/w placówkach nie wnoszono uwag.

Praktyki zawodowe

W roku sprawozdawczym **skontrolowano 115 obiektów** - (przeprowadzono 105 kontroli lekarskich praktyk i 10 kontroli praktyk pielęgniarskich)

Kontrole praktyk zawodowych, prowadzone w zakresie oceny stanu sanitarno-technicznego obiektów, przestrzegania reżimu sanitarnego wg obowiązujących procedur oraz oceny dokumentacji kontroli wewnętrznych – nie budziły zastrzeżeń.

Placówki lecznictwa otwartego oraz praktyki zawodowe, w których używa się sprzętu wielokrotnego użycia, posiadają autoklawy lub mają podpisaną umowę na sterylizację w Centralnych Sterylizatorniach Szpitali.

Wszędzie prowadzone jest selekcjonowanie odpadów. Odbiór i wywóz odpadów medycznych zapewniają wyspecjalizowane firmy.

Obiekty lecznictwa otwartego zapewniają usługi pralnicze na zewnątrz.

2. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych i zatruc

W 2022r z terenu m. Tarnowa zgłoszono 6083 (w 2021 r. 7747) przypadki zachorowań i podejrzeń na choroby zakaźne i zatrucia, 1275 hospitalizowano.

Większość zachorowań spowodowana jest pandemią wywołaną przez koronawirusa Sars COV-2. W bieżącym roku zarejestrowano 5022 zachorowań – 920 osób hospitalizowano. Zakażenia Sars COV-2- występowały w ogniskach zbiorowych tj. Szpitalach, Domach Opieki Społecznej, Zakładach Opiekuńczo Leczniczych. Osoby z kontaktu z chorym kierowane były na kwarantannę oraz obejmowane nadzorem epidemiologicznym.

W związku z sytuacją epidemiczną, w trosce o wspólne bezpieczeństwo zdrowotne, podejmowano działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zachorowań.

Rok 2022r. był w dalszym ciągu dla wszystkich pracowników czasem wyjątkowej pracy. W dalszym ciągu udzielano informacji na tematy związane z epidemią, w tym zwłaszcza

rozpoczęciem i zakończeniem kwarantanny lub izolacji. Rozporządzenie Ministra zdrowia w dniu 28.03.2022r. zniosło obowiązek kwarantanny domowników i izolacji osób chorych na Covid-19. Osoby chore pozostają pod opieką lekarzy POZ.

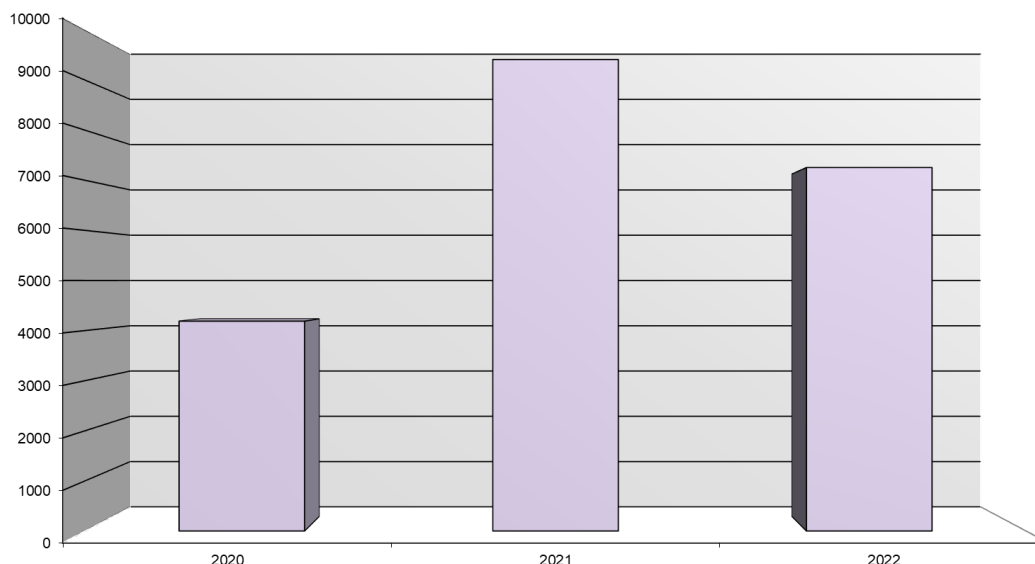
Kontynuowano obsługę system SEPIS - programu elektronicznego pozwalającego na szybką analizę danych i nakładanie kwarantanny na domowników osoby chorej, czy na osoby z kontaktu. W dniu 16.05.2022r stan epidemii został przekształcony w stan zagrożenia epidemicznego.

Ponadto na bieżąco prowadzono:

- raportowanie (o ogniskach, zgonów)
- monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w placówkach całodobowej opieki zdrowotnej
- rozpatrywano sprawy na wniosek stron w związku z nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów
- wydawano zaświadczenia dla osób przebywających na izolacji i kwarantannie
- prowadzono sekwencjonowanie osób chorych

Wartości zachorowań na SARS-COV-2 na przestrzeni pandemii przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1 - Przegląd zachorowań na SARS-COV-2

Wzrost zachorowań wystąpił w przypadku: zakażeń jelitowych, mykobakteriozy, odry, szkarlatyny, ospy wietrznej, choroby pneumokokowej, boreliozy, styczości i narażenia na wściekliznę, neuroinfekcji, kiły i rzeżączki.

Spadek zachorowań wystąpił w następujących chorobach: salmonellozy, róży, świnki, grypy, zakażeń Sars COV-2.

W bieżącym roku nastąpił spadek zachorowań na Salmonellozę zarejestrowano 15 zachorowania (w 2021r.-36 przypadków) 13 przypadków hospitalizowano.

Ponadto zgłoszono 353 przypadki biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

Wśród zakażeń bakteryjnych zarejestrowano:

- 4 przypadki zakażenia wywołane przez bakterie *Campylobacter jejuni*,
- 28 przypadków bakteryjnego zatrucia pokarmowego wywołały bakterie *Clostridium difficile*,
- 4 przypadki wywołały inne określone bakterie
- 1 przypadek wywołały bakterie *Yersini*.

Wśród wirusowych zakażeń jelitowych 113 wywołanych było przez rotawirusy, 59 przez noro i adenowirusy, 30 przez wirusy nieokreślone, 114 przypadków biegunek to zakażenia o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano na terenie Tarnowa 51 zbiorowych ognisk szpitalnych w których zachorowało 345 osób hospitalizowanych. Czynniki etiologicznymi ognisk były: *Enterococcus faecium* VRE, *Acinetobacter baumannii*, *Clostridium difficile*, *Klebsiella pneumoniae*, SarsCoV-2, Rotawirus, *Staphylococcus aureus*.

W ogniskach szpitalnych nie udało się ustalić źródeł zakażenia, czynniki określono na podstawie badań mikrobiologicznych prób kału i krwi od chorych. Nie ustalono powiązań między zachorowaniami a spożywaną żywnością. W ogniskach szpitalnych dochodzenia epidemiologiczne prowadzono we współpracy z Zespołem ds. Zakażeń Szpitalnych.

W zakresie nadzoru nad zakażeniami szpitalnymi, kontynuowano nawiązaną wcześniej współpracę z Komitetami i Zespołami ds. Zakażeń Szpitalnych w podległych szpitalach. Analizuje się nadsyłane roczne raporty o zakażeniach szpitalnych i drobnoustrojach alarmowych oraz sporządza roczne zestawienie zbiorcze dla całego powiatu.

W roku sprawozdawczym pod nadzorem Stacji znajdowało się 9 tymczasowych nosicieli pałeczek *Salmonella*. We wszystkich środowiskach nosicieli przeprowadzono dochodzenia epidemiologiczne, nosicieli oraz osoby z kontaktu poddawano badaniom kontrolnym.

Liczba zgłoszonych zachorowań na różę nieznacznie spadła, zarejestrowano 9 przypadków zachorowań (11 - w 2021 r.) – 2 hospitalizowano.

W roku sprawozdawczym liczba wszystkich zgłoszonych przez lekarzy zachorowań na grypę wyniosła 3867 (w 2021 r. - 14768) przypadki traktowano, jako podejrzenia, albowiem wg definicji chorób zakaźnych przyjętych w UE, zachorowanie na grypę powinno być potwierdzone laboratoryjnie lub powiązane epidemiologicznie z innym potwierdzonym przypadkiem. Potwierdzonych laboratoryjnie przypadków grypy było 47 w tym – 44 hospitalizowano.

Wzrosła liczba zachorowań na boreliozę w stosunku do roku ubiegłego. Zgłoszono 57 przypadków zachorowań (w 2021 r - 38). Większość chorych podaje w wywiadach epidemiologicznych, że przed zachorowaniem byli ukąszeni przez kleszcza. Chorzy i ozdrowieńcy byli lub są nadal pod nadzorem Poradni Specjalistycznych.

Zanotowano wzrost zachorowań na ospę wietrzną i płonicę. Odnotowano 515 (w 2021 r - 259) przypadków ospy i 25 przypadków płonicy (w 2021 r - 12). Chorowały głównie dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Najwięcej zachorowań odnotowano w I i II kwartale.

Wśród innych chorób wieku dziecięcego, w stosunku do roku ubiegłego nie notowano zachorowań na krztusiec i różyczkę, na zbliżonym poziomie notowano zachorowania na świnkę 1 (2021r- 2).

W 2022 nie rejestrowano przypadków choroby meningokokowej.

Zarejestrowano natomiast 5 przypadków choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*. Były to 4 posocznice i 1 zapalenie płuc.

Nadal poważny problem stanowią pokąsania, zwłaszcza przez wałęsające się bezpańskie psy i koty. W sumie odnotowano 33 przypadki pokąsań. Do szczepień p/wścieklicznie zakwalifikowano 25 osób zranionych po kontakcie z nieznanym lub dzikim zwierzęciem. W roku sprawozdawczym na terenie miasta nie zarejestrowano ognisk wścieklizny.

Z chorób przenoszonych drogą płciową zarejestrowano 4 przypadki kiły i 1 przypadek rzeżączki. Nie rejestrowano zachorowań na HIV.

W bieżącym roku zajmowano się również nadzorem nad zachorowaniami na gruźlicę, liczba zachorowań wystąpiła na tym samym poziomie. Zgłoszono 5 zachorowań na gruźlicę (w 2021r. – 5 przypadków) Pod nadzór lekarzy POZ i Poradni Przeciwgruźliczej i Chorób Płuc kierowano osoby z kontaktu z chorymi.

W ramach programu eliminacji odry i eradykacji polio, szczególną wagę przywiązuje się do nadzoru nad tymi chorobami. W 2022r zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na odrę, dotyczył 18 letniego mężczyzny obciążonego chorobami neurologicznymi. W ramach programu eliminacji odry do placówek Podstawowej Opieki Zdrowotnej na podległym terenie wysyłano pisma przypominające o niezwłocznym zgłaszaniu przypadków podejrzeń i zachorowań na odrę oraz o konieczności potwierdzania wszystkich przypadków badaniem serologicznym. W roku sprawozdawczym nie zgłaszano przypadków ostrych porażień wiotkich. Na bieżąco prowadzono analizę hospitalizacji dzieci w oddziałach dziecięcym i obserwacyjno-zakaźnym. Nie rejestrowano zachorowań na poliomyelitis.

Załączona tabela przedstawia wykaz chorób zakaźnych i zatruc zarejestrowanych ogółem w tym w Tarnowie w latach: 2020, 2021 2022.

Wykaz zachorowań na choroby zakaźne i zatrucia zarejestrowane na terenie całego Powiatu Tarnowskiego w tym m. Tarnowa w latach 2020, 2021, 2022.

Jednostki chorobowe	Zachorowania w latach:					
	2020		2021		2022	
	ogółem	ogółem	ogółem	m.Tarnów :	ogółem	m.Tarnów
Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	94	34	101	36	66	15
Salmonellozy – zakażenia pozajelitowe	-	-	-	-	-	-
Czerwonka	-	-	-	-	-	-
Botulizm	-	-	-	-	-	-
Inne zakażenia jelitowe	675	294	674	285	860	353
Lamblioza (giardioza)	-	-	-	-	-	-
Jersinioza	-	-	1	1	1	1
Leptospiroza	-	-	-	-	-	-
Mikobakterioza	3	2	3	2	5	4
Odra	-	-	-	-	1	1
Tężec	-	-	-	-	-	-
Krztusiec	2	-	-	-	-	-
Szkarlatyna	46	22	15	3	45	23
Choroba meningokokowa	1	-	1	1	-	-
Róża	26	8	24	11	30	9
Borelioza	241	67	134	38	154	57
Ostre porażenie wiotkie u dzieci do 14-lat	-	-	-	-	-	-
Choroba Crutzfeldta-Jakoba	-	-	-	-	-	-
Styczność i narażenie na wściekliznę	55	18	47	12	76	25
Neuroinfekcje	4	2	3	-	11	1
Ospa wietrzna	651	168	524	259	1256	515
Różyczka	-	-	2	2	-	-
Wirusowe zapalenie wątroby typu B	-	-	-	-	-	-
Wirusowe zapalenie wątroby typu C wg. def. z 2005, 2014r.	-	-	-	-	-	-
Wirusowe zapalenie wątroby nieokreślone	-	-	-	-	-	-
Świnka	3	2	4	2	6	1
Nowo wykryte zakażenia HIV	4	1	8	1	2	-
AIDS	-	-	-	-	-	-
Choroba pneumokokowa	3	1	-	-	8	5
Kiła	8	3	4	1	4	4
Rzeżączka	-	-	-	-	2	1
Legionelloza	-	-	1	1	-	-
Chor.wyw.przez <i>Haemophilus influenzae</i>	-	-	-	-	-	-
Grypa	24659	18926	16848	14768	8871	3867
Grypa typu AH1N1	-	-	-	-	-	-
Grypa typu A	71	33	-	-	89	37
Grypa typu B	3	2	-	-	15	10
Gruźlica	10	3	16	5	23	5
Zatrucia grzybami	-	-	-	-	-	-
Zakażenia SarsCoV2	7503	3315	16499	7089	12276	5022

3. Szczepienia ochronne

W zakresie szczepień ochronnych w 2022 roku wdrażano oraz prowadzono nadzór merytoryczny nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych.

Prowadzono:

- kontrole w placówkach wykonujących szczepienia dla oceny realizacji szczepień dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w/g Programu Szczepień Ochronnych ze szczególnym uwzględnieniem zgłaszania niepożądanych odczynów poszczepiennych – przeprowadzono od I do IV kwartału,
- nadzór nad prawidłową gospodarką szczepionkami i nad właściwym wykorzystaniem preparatów szczepionkowych (zwłaszcza wielodawkowych),
- nadzór nad dystrybucją szczepionek poprzez prowadzenie kontroli warunków przechowywania i transportu szczepionek,
- nadzór nad prawidłowym zgłaszaniem Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych, w tym po szczepieniu preparatami szczepionkowymi p/ COVID – 19
- analizowano wykonawstwo szczepień porównując ilość zaszczepionych dzieci pomiędzy poszczególnymi podmiotami wykonującymi działalność leczniczą

Z analizy tej wynika, że stan uodpornienia dzieci i młodzieży przeciwko chorobom, na które mają zapewnione preparaty szczepionkowe przez Ministra Zdrowia w ramach Programu Szczepień Ochronnych kształtuje się na poziomie 89,5% - 99,9%, za wyjątkiem rocznika 2022 gdzie uodpornienie kształtuje się na poziomie od 46,0% do 79,9%- związane to jest z tym, że dzieci urodzone w drugiej połowie roku nie ukończyły podstawowego cyklu lub nie rozpoczęły szczepień. Ponadto na stan zaszczepienia duży wpływ miała sytuacja epidemiologiczna kraju, oraz nawarstwienie zaległości w szczepieniach przez trwającą blisko dwa lata pandemię, które bardzo ciężko jest wyrównać gdyż co roku wchodzą nowe roczniki do szczepień.

Na dzień 31.12.2022r na terenie powiatu tarnowskiego jest 59 rodziców, którzy nie wykonali szczepień ochronnych w stosunku do 44 dzieci.

WNIOSKI:

- w celu ciągłej poprawy stanu uodpornienia - należy kontynuować współpracę z Oddziałami Noworodkowymi i świadczeniodawcami wykonującymi szczepienia ochronne oraz jednostkami nadrzędnymi tj. Wojewódzką Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną i Państwowym Zakładem Higieny.
- propagować szczepienia ochronne w szerokim zakresie w celu zmniejszenia liczby rodziców uchylających się od szczepień swoich dzieci.
- wzmocnić nadzór świadczeniodawców i Inspekcji Sanitarnej nad przechowywaniem i transportem szczepionek w celu zachowania prawidłowego łańcucha chłodniczego.
- Liczba opornych rodziców nie uległa zmianie w stosunku do roku ubiegłego, opiekunowie deklarują, że podejmą szczepienia swoich dzieci z chwilą unormowania się sytuacji epidemiologicznej kraju.

Rozdział VI

DZIAŁALNOŚĆ ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

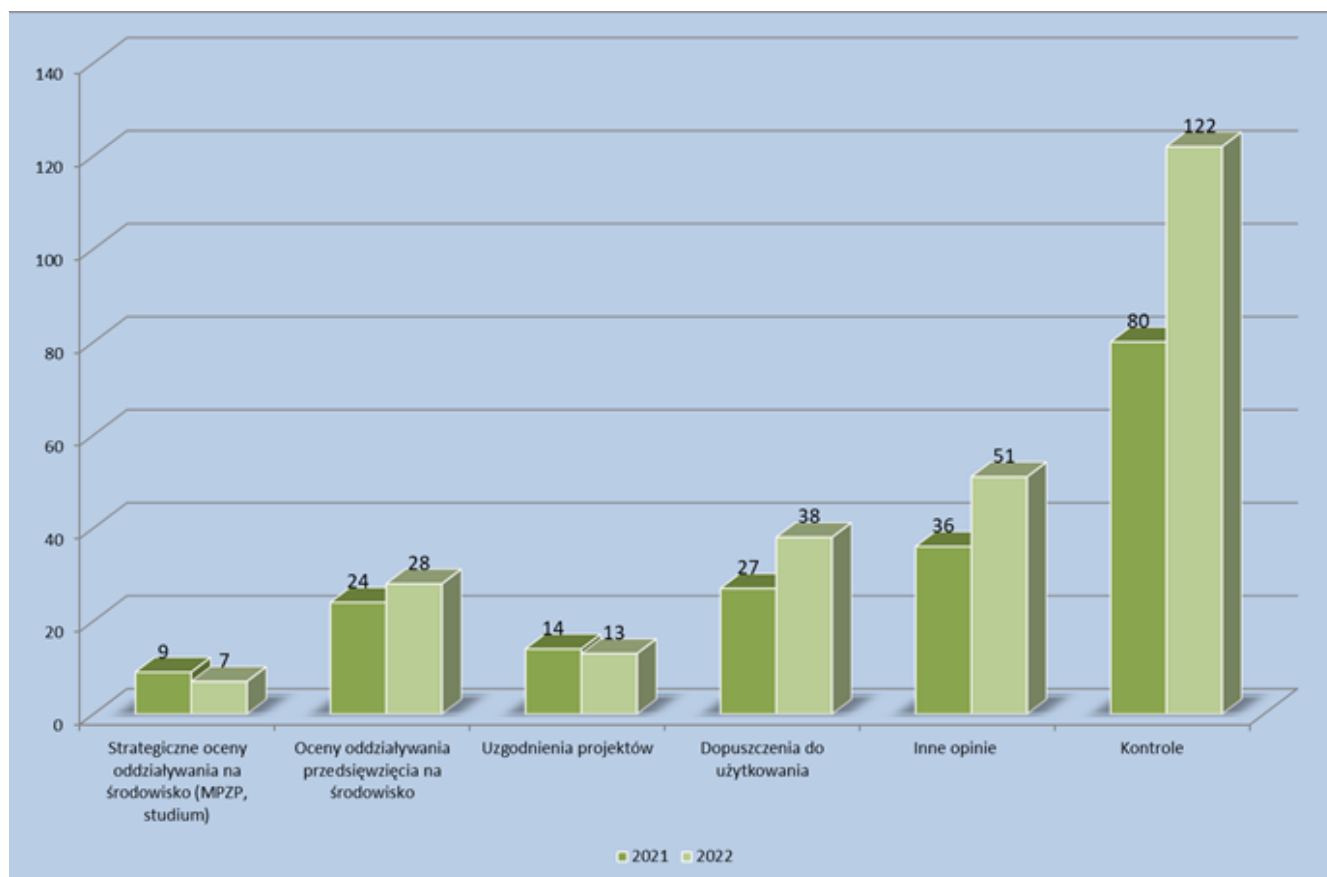
Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawowała zapobiegawczy nadzór sanitarny, który zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tj. Dz. U. z 2023r. poz. 338) swoim zakresem obejmuje w szczególności:

1. opiniowanie projektów, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
2. uzgadnianie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych;
3. uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących: budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych;
4. uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych.

Ważnym elementem działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego na terenie miasta Tarnowa w 2022r. było również opiniowanie przedsięwzięć na etapie oceny oddziaływania na środowisko.

W działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego na terenie miasta Tarnowa w 2022r. przeprowadzono **122 kontrole obiektów i wydano 137 opinii**.

Działalność Sekcji ZNS na terenie miasta Tarnowa w 2022r. w odniesieniu do 2021r. przedstawiona została na poniższym wykresie.

Wykres 1 Działalność Sekcji ZNS na terenie miasta Tarnowa w 2022r. w odniesieniu do 2021r.

Rozdział VII

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

W obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia, profilaktyki chorób prowadzono interwencje programowe i kampanie społeczne. Tematyka, adresaci, zakres działań wynikały ze strategii ogólnokrajowych, sytuacji epidemiologicznej, potrzeb społeczeństwa.

I PROGRAMY ZDROWOTNE

1. „Znamię! Znam je?” – program edukacyjny promujący profilaktykę czerniaka dla uczniów wyższych klas szkoły podstawowej oraz uczniów szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym 2021/2022 udział wzięło **1986 uczniów z 14 szkół**.

2. „Podstępne WZW” – program edukacyjny mający na celu upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C. W minionym roku szkolnym udział wzięło **1633 uczniów z 15 szkół**.

3. „Skąd się biorą produkty ekologiczne” – II edycja programu edukacyjnego skierowanego do dzieci uczęszczających do przedszkoli w wieku 5-6 lat. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W programie zadeklarowało udział **26 przedszkoli, udział wzięło 1149 dzieci oraz 771 rodziców**.

4. „Wybierz Życie - Pierwszy krok”. Program edukacyjny dotyczący profilaktyki raka szyjki macicy, skierowany do uczniów szkół średnich. W roku szkolnym 2021/2022 w programie wzięło udział **1172 uczniów z 8 szkół ponadpodstawowych**.

5. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce obejmował:

a) Edukację antytytoniową dzieci i młodzieży; kształtowanie postaw i zachowań sprzyjających bez tytoniowemu stylowi życia.

Ochrona dzieci przed biernym paleniem, profilaktyka palenia papierosów – to główne cele antytytoniowej edukacji zdrowotnej prowadzonej w programach:

- **„Nie pał przy mnie, proszę”** – w **13** szkołach z udziałem **1012** uczniów klas I-III i 184 rodziców;
- **„Bieg po zdrowie”** – program dla uczniów klas IV szkół podstawowych, rodziców i opiekunów. W roku szkolnym 2021/2022 w programie uczestniczyło **246** uczniów klas IV z **7** szkół wraz z 188 rodzicami.

b) Kampanie informacyjno-edukacyjne:

- **Światowy Dzień bez Tytoniu** – 31 maja - ta coroczna kampania informuje opinię publiczną o niebezpieczeństwach związanych z używaniem tytoniu, praktykach biznesowych firm tytoniowych, o tym, co robi WHO, aby walczyć z epidemią tytoniu, oraz o tym, co ludzie na całym świecie mogą zrobić, aby domagać się prawa do zdrowia i zdrowego trybu życia oraz ochronić przyszłe pokolenia. Działania podjęte w ramach kampanii polegały na dystrybucji materiałów edukacyjno-informacyjnych do placówek oświatowych.

- **Światowy Dzień Rzucania Palenia** – 18 listopada (corocznie trzeci czwartek listopada)- celem kampanii było pokazywanie skutków narażenia na dym tytoniowy, zachęcanie do nierozpoczynania palenia, zerwania z nałogiem.

Zadania realizowane w ramach kampanii:

- zamieszczenie informacji na stronie internetowej PSSE oraz na Facebooku.
- akcja edukacyjno-informacyjna w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Tarnowie, połączona z aktywnym udziałem młodzieży Centrum. Podczas akcji przeprowadzono u uczniów pomiar poziomu dwutlenku węgla w wydychanym powietrzu, za pomocą smokelyzera. Chętni uczniowie brali także udział w pomiarze ciśnienia krwi, w teście poziomu uzależnienia od nikotyny oraz teście motywacji do rzucenia palenia. Odbyły się również tematyczne konkursy z nagrodami.

c) Monitorowanie sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych

Prowadzono kontrole przestrzegania zakazu palenia wyrobów tytoniowych, zakazu używania papierosów elektronicznych w strefach wolnych od dymu tytoniowego, pary z papierosów elektronicznych. Nie stwierdzono przypadków łamania przepisów.

6. „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” – Projekt KIK/68 współfinansowany ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

Elementy programu:

- **Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”** – dotyczący profilaktyki używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze). Główne przesłanie programu: dbanie o życie i zdrowie jest dbaniem o miłość – polega na rezygnacji z zachowań szkodzących zdrowiu i zastąpieniu ich konstruktywnym stylem życia. W roku szkolnym 2021/2022 łącznie zasięgiem programu objęto **337** uczniów z **10** szkół ponadpodstawowych,
- kampania **„Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”**(kontynuacja), skierowana do kobiet w wieku prokreacyjnym, ciężarnych oraz ich rodzin i bliskich. Przedsięwzięcie miało na celu promocję zdrowego, wolnego od nałogów stylu życia.

7. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

Celem programu było ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV poprzez wzrost poziomu wiedzy na temat HIV i AIDS, zwiększenie świadomości dotyczącej testów na HIV. Działania informacyjno-edukacyjne kierowano do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem osób podejmujących ryzykowne zachowania.

- Złożona została wszystkim szkołom ponadpodstawowym propozycja realizacji programu w oparciu o materiały Krajowego Centrum ds. AIDS. Udział w programie zadeklarowało 9 szkół – 2274 uczniów,
- Z okazji Światowego Dnia AIDS (1 grudnia) przekazano ulotki i broszury dla lekarzy, pielęgniarek i położnych, a także dla uchodźców z Ukrainy.

II POZOSTAŁE KAMPANIE, AKCJE INFORMACYJNO-EDUKACYJNE

1. Profilaktyka używania nowych środków psychoaktywnych

- Dystrybucja publikacji pt. „Zagrożenia związane z używaniem narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych” do szkół ponadpodstawowych i podstawowych opracowanej przez Stowarzyszenie MONAR w Krakowie,
- konferencja on-line pt. *Problemy dzieci i młodzieży we współczesnym świecie*, której organizatorem była Wojewódzka Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Krakowie przy współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii i Współzależnień Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie. Do udziału w konferencji zostali zaproszeni dyrektorzy, nauczyciele i pedagodzy szkół ponadpodstawowych. Celem wydarzenia było zwrócenie uwagi na problem zaburzeń depresyjnych oraz wszelakich uzależnień u dzieci i młodzieży, przedstawienie aktualnych badań na ten temat oraz zaproponowanie różnych form pomocy i wsparcia.
- Konferencja pt. *Etiologia zaburzeń związanych z FASD wśród dzieci i młodzieży - specjalistyczne formy pomocy*, zorganizowana przez Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Krakowie przy współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii i Współzależnień Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie oraz Ekspertem Wojewódzkim ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego. Do udziału w konferencji zostali zaproszeni szkolni i powiatowi koordynatorzy programu edukacyjnego „ARS, czyli jak dbać o miłość”, lekarze, pielęgniarki i higienistki szkolne. Celem konferencji było pogłębienie wiedzy w zakresie skutków spożywania alkoholu przez kobiety ciężarne – problematyki FASD, zachęta do podejmowania działań które są nastawione na zapobieganie występowaniu Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych, a także diagnostyki, dostępnych form terapii i wsparcia.

2. Światowy Dzień Zdrowia (7 kwietnia)

Motywelem przewodnim Światowego Dnia Zdrowia w 2022 roku było hasło „Nasza planeta, nasze zdrowie”. Przesłanie to miało na celu uświadomienie społeczeństwu konsekwencje kryzysu klimatycznego i zdrowotnego na świecie. Czyste powietrze, dostęp do wody oraz żywności, ekstremalne zjawiska pogodowe, zanieczyszczenia i tworzywa sztuczne zalegające na dnie oceanów, niezdrowa żywność powodująca otyłość, nowotwory i choroby serca – oto problemy współczesnego świata. W ramach kampanii „Nasza planeta, nasze zdrowie” WHO ma zachęcać rządy i opinię publiczną do dzielenia się pomysłami i inicjatywami jakie podejmują, aby tworzyć społeczeństwa dobrobytu, chronić planetę oraz nasze zdrowie.

3. Europejski Tydzień Szczepień

Z okazji Europejskiego Tygodnia Szczepień na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych opublikowano materiały związane z akcją informacyjną „Długie życie dla wszystkich”, promujące szczepienia w ramach profilaktyki zdrowotnej.

4. Bezpieczne wakacje

Akcję prowadzono w środowiskach lokalnych, w miejscach wypoczynku dzieci i młodzieży. Polegała na informowaniu, dystrybuowaniu materiałów, ze wskazówkami dla osób udających się na wypoczynek, przypominających uczestnikom różnych form wypoczynku, rodzicom i opiekunom o zasadach bezpieczeństwa podczas wakacji np. nad wodą, zwracających uwagę na zagrożenia związane z występowaniem kleszczy oraz używaniem substancji psychoaktywnych, w tym tzw. „dopalaczy”.

5. Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach – (18-24 listopada)

Coroczna inicjatywa służąca podniesieniu świadomości na temat zagrożenia dla zdrowia publicznego, jakim jest oporność na antybiotyki, stała się pretekstem do zorganizowania wystawy plakatów promujących wiedzę o antybiotykach. Wystawa miała miejsce w holu Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, a odbiorcami byli wszyscy zainteresowani.

6. Profilaktyka i zwalczanie pedikulozy (wszawicy)

Podjęta została akcja informacyjna na temat wszawicy i sposobów jej zapobiegania oraz leczenia, przedstawiono zadania szkoły w walce z wszawicą. Adresowano ją do rodziców i opiekunów, dzieci, pielęgniarek i higienistek szkolnych, dyrektorów przedszkoli, szkół, opiekunów, wychowawców.

Formy realizacji: informacje i porady indywidualne; przekazywanie ulotek oraz broszur.

7. „Badam się mam pewność”- kampania profilaktyki onkologicznej.

Dzięki plakatom oraz ulotkom rozdysponowanym do podmiotów leczniczych pacjenci dowiedzieli się, jakie badania profilaktyczne im przysługują oraz jak zminimalizować ryzyko zachowania na nowotwory np. jelita grubego, szyjki macicy, czerniaka i inne.

8. Jak ochronić dziecko przed próchnicą

Próchnica zębów należy do najbardziej rozpowszechnionych chorób w populacji dzieci i młodzieży. Dzieci przedszkolne rzadko bywają pacjentami gabinetów stomatologicznych. Aby zmniejszyć zachorowalność na próchnicę, niezbędne są wielotorowe działania w tym edukacja dzieci, dlatego podjęto działania rozdysponowania do podmiotów leczniczych, przedszkoli oraz szkół materiałów informacyjno-edukacyjnych.

9. Zdrowotne skutki promieniowania UV

Kampania edukacyjno- informacyjna „Jasne jak słońce” o skutkach nadmiernego narażenia na promieniowanie UV i negatywnych aspektach korzystania z solariów. Adresatami kampanii był ogół społeczeństwa, a w szczególności dzieci, młodzież, rodzice. Zadaniem w ramach kampanii była dystrybucja materiałów edukacyjnych do placówek oświatowych.

10. Kampania „Wybieraj bezpieczna żywność”

Celem kampanii organizowanej przez EFSA jest zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w UE oraz zachęcenia obywateli do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Kampania skierowana jest do odbiorców, którzy nie są specjalistami w dziedzinie żywności i odżywiania w wieku 25-40 lat,

ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców. Materiały edukacyjne związane z kampanią przekazano do szkół i przedszkoli.

11. Tydzień dla profilaktyki chorób zakaźnych (12-16 września)

Dystrybucja w szkołach podstawowych ulotek dotyczących profilaktyki chorób zakaźnych, takich, jak grypa, krztusiec, polio, covid-19, odra, salmonella.

WNIOSKI:

Na terenie miasta Tarnowa podjęto działania ukierunkowane na poprawę stanu zdrowia jego mieszkańców. Działania te realizowane były poprzez podejmowanie szeregu zadań opartych na profilaktyce chorób i promocji zdrowego stylu życia. Podobnie, jak w latach ubiegłych, realizowano ogólnopolskie, wojewódzkie i powiatowe programy edukacyjne skierowane do uczniów w szerokim przedziale wiekowym - od przedszkola, poprzez szkoły podstawowe, aż po szkoły ponadpodstawowe. Realizowano również działania pozaprogramowe.

Podstawową formą działalności była dystrybucja bezpłatnych materiałów informacyjno-edukacyjnych (ulotki, broszury, plakaty) do placówek oświatowo-wychowawczych i innych jednostek. Zwiększono dostępność do wiedzy o problemach podejmowanych w kampaniach poprzez promocję stron dedykowanych projektom

i kampaniom społecznym ze wszystkimi materiałami informacyjnymi, edukacyjnymi (m.in. spoty, filmy, grafiki), z których można było korzystać.

Oferty programowe przesłano do przedszkoli, szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych na terenie miasta Tarnowa. Wśród powodów, dla których placówki podjęły się realizacji programów wymieniane są ich zalety polegające na:

- łączeniu przekazywania wiedzy na temat zachowań prozdrowotnych z kształtowaniem odpowiednich umiejętności i postaw,
- możliwości prowadzenia zajęć za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących,
- angażowaniu rodziców i opiekunów, co ma korzystny wpływ na efekty programu,
- wyposażeniu w bezpłatne pomoce i materiały informacyjno-edukacyjne.

Rozdział VII

DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO – REPRESYJNA.

W związku z prowadzoną działalnością ustawową pracownicy Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili 2549 kontroli w obiektach zlokalizowanych na terenie miasta Tarnowa.

W ramach działań nadzorowych pobrano do badań laboratoryjnych 2811 próbek fizyko-chemicznych i mikrobiologicznych wody, żywności, mikrobiologicznego materiału ludzkiego.

Działając zgodnie z Kodeksem Postępowania Administracyjnego wydano:

-375 decyzji merytorycznych,

Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Tarnowie
33-100 Tarnów, ul. Mościckiego 10
tel.: 14 621 70 97, 14 621 70 98, fax: (+48) 14 621 75 43

- 347 decyzji finansowych,
- 60 postanowień,
- skontrolowano 46 środków transportu,
- za naruszenie przepisów sanitarnych nałożono 26 mandatów karnych na kwotę 3950 zł.
- w 75 obiektach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego

W okresie sprawozdawczym wpłynęły do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z terenu miasta Tarnowa 62 wnioski stron, w tym 28 anonimowych, z czego 5 przekazano do załatwienia wg kompetencji przez inne organy administracji.

Uznano zasadność 12 wniosków.

Wnioski dotyczyły głównie:

- niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń w budynkach użyteczności publicznej,
- sprzedaży przeterminowanych środków spożywczych,
- złej jakości środków spożywczych,
- złego stanu sanitarno-higienicznego w obiektach żywnościowo- żywnościowych;
- nielegalnego odprowadzania ścieków,
- niewłaściwych warunków BHP w zakładach pracy,
- nieodpowiedniego oznakowania środków spożywczych.

Pracownicy PSSE współpracowali z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie całej Polski, władzami samorządowymi, z Inspekcją Weterynaryjną, Państwową Inspekcją Pracy, Policją, Strażą Miejską, Inspekcją Handlową, Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych uczestnicząc we wspólnych kontrolach bądź przekazując informacje wg kompetencji.

O stwierdzanych nieprawidłowościach w ramach prowadzonego nadzoru dot. bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tarnowie informował osoby bezpośrednio zainteresowane, dyrekcje jednostek organizacyjnych, władze samorządowe.

Tarnów, 30 kwietnia 2023r.

Na podstawie dokumentacji podstawowej opracowała:

Monika Wojnarska

Zatwierdził:

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Tarnowie

mgr inż. Mateusz Wójcik

Dokument podpisany elektronicznie